

Uporaba generativne umetne inteligence (UI) pri pripravi prispevkov za revijo Kakovostna starost

Orodij generativne UI, klepetalnih robotov in velikih jezikovnih modelov ni dovoljeno navesti kot avtorje ali soavtorje prispevka. Prav tako vsebin, ki jih ustvarijo klepetalni roboti ali druga orodja generativne UI, ni dovoljeno uporabljati kot nadomestilo za preverljive znanstvene in strokovne vire.

Kadar so delovanje orodja generativne UI, njegovi odgovori ali druge ustvarjene vsebine predmet raziskave, jih je mogoče obravnavati kot raziskovalno gradivo. V takem primeru morajo avtorji uporabo orodja podrobno opisati v metodološkem delu ter navesti ime in različico orodja, datum uporabe, uporabljene pozive in način zbiranja, shranjevanja ter analize ustvarjenih vsebin.

Dovoljena uporaba generativne umetne inteligence

Generativna UI se lahko uporablja kot podporno orodje pri pripravi prispevka, na primer za:

- jezikovni pregled in izboljšanje berljivosti besedila;
- prevajanje;
- pridobivanje povratnih informacij o strukturi, slogu ali jasnosti besedila;
- pomoč pri programiranju;
- podporo pri analizi ali vizualizaciji podatkov;
- tehnično pripravo preglednic, grafičnih prikazov in drugega gradiva.

Uporaba UI ne sme nadomestiti avtorjevega strokovnega in znanstvenega dela, presoje ali izvirnega intelektualnega prispevka.

Avtorji morajo preveriti:

- pravilnost vseh trditev, podatkov, izračunov in rezultatov;
- obstoj, točnost in ustreznost navedenih virov;
- delovanje programske kode;
- izvirnost ustvarjene vsebine;
- morebitno pristranskost rezultatov;
- spoštovanje avtorskih in drugih pravic tretjih oseb.

Uporaba UI pri analizi podatkov in programiranju

Uporaba generativne UI pri analizi podatkov, kodiranju raziskovalnega gradiva, statistični obdelavi, programiranju ali pripravi vizualizacij pomeni metodološko pomemben poseg. Takšno uporabo je treba opisati v metodološkem delu prispevka dovolj podrobno, da je mogoče razumeti in presoditi izvedeni postopek.

Opis mora glede na značilnosti raziskave vključevati:

- * ime ponudnika, orodja oziroma modela in uporabljeno različico;

- * datum ali obdobje uporabe;
- * namen in način uporabe;
- * uporabljene pozive oziroma navodila;
- * uporabljene nastavitve, kadar so pomembne za rezultate;
- * način preverjanja in potrjevanja rezultatov;
- * povezavo ali trajni identifikator nabora podatkov, kadar je ta javno dostopen.

Pozivi, objavljeni v rokopisu ali dodatnem gradivu, ne smejo vsebovati osebnih, občutljivih, zaupnih ali drugače varovanih podatkov.

Razkritje uporabe generativne umetne inteligence

Avtorji morajo uporabo generativne UI ali z UI podprtih tehnologij jasno in pregledno razkriti. Izjavo je treba vključiti na konec rokopisa, pred seznamom virov, v posebnem razdelku z naslovom:

Predlog izjave v kolikor je bila generativna UI uporabljena:

Med pripravo tega prispevka je/so avtor/avtorji dne oziroma v obdobju [DATUM/OBDOBJE] uporabil/-a/-i [IME ORODJA, PONUDNIK IN RAZLIČICA] za [NAMEN UPORABE]. Orodje je bilo uporabljeno na naslednji način: [KRATEK OPIS NAČINA UPORABE IN PO POTREBI UPORABLJENIH POZIVOV]. Avtor/avtorji je/so ustvarjeno vsebino kritično pregledal/-a/-i, preveril/-a/-i in po potrebi ustrezno dopolnil/-a/-i oziroma spremenil/-a/-i. Avtor/avtorji prevzema/-jo polno odgovornost za točnost, izvirnost, znanstveno ustreznost in celovitost končne različice prispevka.

Če generativna UI ni bila uporabljena, lahko avtorji navedejo:

Pri pripravi tega prispevka avtor/avtorji ni/so ni uporabil/-a/-i generativne UI ali z UI podprtih tehnologij.

Pri jezikovnem urejanju, prevajanju ali izboljšanju strukture besedila je treba navesti uporabljeno orodje in njegovo različico, datum uporabe, namen uporabe ter uporabljene pozive oziroma njihov vsebinski opis.

Če je bila generativna UI uporabljena pri analizi podatkov, programiranju, kodiranju gradiva ali pripravi vizualizacij, mora biti njena uporaba poleg izjave na koncu rokopisa podrobno predstavljena tudi v metodološkem delu.

Revija lahko avtorje zaprosi za dodatna pojasnila o načinu uporabe UI, uporabljenih pozivih in preverjanju ustvarjenih vsebin. Zamolčana ali neustrezno navedena uporaba UI se obravnava v skladu s pravili revije o znanstveni in objavi integriteti. Avtorje spodbujamo k premišljeni in sorazmerni uporabi generativne UI ter k upoštevanju njenih etičnih, družbenih in okoljskih vplivov.